

הקדמה למסכת חגא

בכל שנה ושנה ביום כ"ה בחודש דצמבר חוגגים בעולם הנוצרי את חגא שהוא חג המולד [קריסמאס זלע"ז]. והרבה בני אדם שאינם נוצרים גם חוגגים בו. ויש מנהגים מרובים שבני אדם נוהגים במ בחגא. ואע"פ שחגא אינו חג יהודי הרהר המחבר בלבו לחשוב ולדעת איך תיראה המשנה אילו היה כן ולכן אסף המחבר מנהגים ושאר דברים שחוגגי חגא נוהגים במ בקונטרס זה. והתלמיד צריך לדעת שהקונטרס ניש בצורת "פורים תורה". אך השאיר המחבר כתרגיל לתלמיד למצוא בכתבי תורת אמת את מקור הלשונות והסברות הנמצאות בקונטרס. ולפיכך ישתעשע הלומד בפורים ויזכה ללמוד תורה כאחד. וכל מי שחושב שמעשה ליצנות כזה לאו דבר מצחיק הוא מן הראוי שיפסוק מיד:

© Immanuel Burton 2000. All rights reserved. No part of this work may be distributed without this copyright message attached. No charge may be made for supplying this work or any part thereof in any form other than to cover the costs of distribution.

The inclusion of any part of this work in any commercial publication is expressly forbidden without the written permission of the author.

Further copies of this work are available from this Web page:

<http://www.ibphoto.co.uk/purim>

Comments about this work are welcome by email:

PurimTorah@ibphoto.co.uk

חגא אילן פרק א

פרק א א אילן שהוא גבוה למעלה מעשרים אמה בבית פסול ובשוק מותר. ושאינו גבוה שלשה טפחים פסול. רבי נועל מתיר אילן בונסאי וחכמים אוסרים. ושחמתו מרובה מצלתו פסול רבי רודאלף מתיר אם אינה בצד המתנות. אילן ישן כשר בטילטול הגוי: ב אילן הגזול והיבש ושנקטם ראשו ושאין לו מחטים פסול. עקוד נקוד וטלוא פסול. היו בו שני מחטים שחורים או לבנים בתוך זמורה אחת פסול רבי סלבעסטער אומר אפילו בתוך גבעול אחד: ג אילן שנכרת לגוי פסול ורבי נועל מכשיר. אילן פלסטי בבית פסול ובשוק מותר. ושל לוחית נוצצת פסול. רבי רודאלף מתיר אילן אדום: ד אילן שאין לו שבעה על שבעה פסול. רבי רודאלף אומר הגוי בשיעור: ה המעמיד אילן על ראשו פסול ורבי רודאלף מכשיר. המעמיד אילן בראש עגלה פסול. ועל גבי גמל רבי רודאלף מכשיר וחכמים פוסלים. אילן בעציץ נקוב אם נעקר פסול ואם נכרת כשר. ובעציץ שאינו נקוב כשר: ו דבוקן לבן הגזול והיבש ושנקטם ראשו ושאין לו גרגרים פסול. ושיש בו שלשה

מתנת זהב

פרק א א אילן. של חגא: בבית פסול. משום דלמעלה מעשרים אמה לא שלטא עינא ולכן אין רואין את הגוי שבראש האילן: מותר. כשר לאו תנן שלא למנות היום הוא אלא לפרסומא בעלמא. ומכאן ואילן מיירי המשנה צאילני צית: פסול. שאינו דבר חשוב: בונסאי. אפילו צפחות מג' טפחים שזה דרך גידולו ודבר חשוב הוא. ואע"פ שאינו ראוי לכסוי מתנות אלא לגוי בלבד ר' נועל אינו מחייב כסוי מתנות שלא לצי"ש את העניים כמפורש בפרק ג': וחכמים. שלשה חכמים היו: אוסרים. דמנריכים אילן הראוי לגוי ולכסוי מתנות: אינה. חמתו: בצד המתנות. דלד זה ראוי לכסוי. וחכמים חוששין שמא תגרר חולדה מתנה מזד לז: אילן ישן. שנכרת לשם חגא לפני ראש חודש דלמזכר ואפילו לפני כמה שנים: בטילטול הגוי. שחייבים גם קישוט האילן לשמו: ב הגזול. דכתיב גודו"ל ט"ו א"ל מנקיינ"ד: והיבש. גזרה שמא ישרו המחטים בשעת ההקשטה ותשאר חמתו מרובה מצלתו: ראשו. דעיקר הגוי צראשו: מחטים. ולא עלים זכר לקש צאצוס ודו"ק: עקוד. קלוף במקום עקידתו והוא הגזע: נקוד. מנומר בצרצורות דקות: וטלוא. לשון טלאים צרצורות רחבות: פסול. בעקוד משום דהוי הפסק בין ראשו ועצמו. בטלוא משום דסופו להתיבש וצנקוד דטעון הסגרת שבעת ימים שמא יפרוס הנגע ויהפך לטלוא ועל ידי ההסגרה יעצור זמן המנוחה: שחורים או לבנים. לגמרי: זמורה. ענף אחד: פסול. שלא גדל צירק תמימה: גבעול. זה חומרה שמחטים צאותו הגבעול גדלים מאותו מקור: ג שנכרת לגוי. לגוי כללי מיירי: מכשיר. דסבר ר' נועל שגוי של חגא צמורת גוי כללי הוא: של פלסטי בבית פסול. דלאו דבר חשוב הוא: לוחית נוצצת. כמין רצועות קצרות וצרות של מתכת וצצועות. טינקע"ל בלע"ז: פסול. דאינו ראוי אלא לגוי בלבד. ואפילו לר' נועל שאינו מחייב אלא לגוי בלבד פסול שהגוי צריך להיות על האילן ולא האילן עצמו: אילן אדום. אם יש לו צורת האילן: ד שבעה על שבעה. תחת הענפים התחתונים כדי לכסות תויתתה ורובה של מתנה: הגוי בשיעור. אם הענפים והגוי שעליהם הם שבעה על שבעה כשר: ה ראשו. של האילן: פסול. שהגוי צריך להיות צראש האילן ממש וצראש גבוה: מתיר. דסבר ר' רודאלף שהגוי צראש אינו צריך להיות צראש האילן ממש אלא פוסל הוא אילן שנקטם ראשו שראש האילן נעלם: בראש עגלה פסול. לכסוי מתנות דאין מכניסין עגלה לבית אצל מותר לפרסומא בעלמא: ר' רודאלף מתיר. אפילו לכסוי מתנות דכשמכניסין את הגמל לארוה הרי זה כמו כיסוי המתנות צארוה הקדמונית: פוסלים. דמנריכים כסוי מתנות צחוך מקום דירתו ממש: נעקר. האילן: פסול. דעדיין מחובר לקרקע הוא דרך הנקב: נכרת כשר. דאין לו שרש: ו דבוקן לבן. נחם עם גרגרים לבנים שגדל על חלונות. מיסעלט"ו בלע"ז: היבש. דאין צוה חמד: ושנקטם ראשו. דלא הוי הידור: ושאין לו גרגרים. שהם סימן שהוא דבוקן

חגא אילן פרק א

טפחים כדי לנענע בו כשר. שלמעלה מעשרים אמה פסול. ושאינו נקטף פסול ורבי נועל מכשיר: ז צינית הגזולה והיבשה ושנקטם ראשה ושאין לה גרגרים פסולה. ושאינה ירוקה ואדומה פסולה ורבי נועל מתיר בכולה ירוקה. ושאין בה שלשה טפחים פסולה:

פרק ב א מאימתי קושטין את האילן מראש חודש עד תחילת השבוע דברי רבי רודאלף וחכמים אומרים אפילו עד היום. רבי סטיבן אומר מתחילת השבוע. ובשוק קושטין אפילו לפני חדשיים. הקושט אילן וכרתה לא יצא ורבי סטיבן אומר יצא: ב נוי שבראש האילן כוכב או מלאך. איזה הוא כוכב כל שיש לו חמשה חדים ורבי נועל מתיר אפילו בעשרה. ואיזה הוא מלאך כל שיש לו כנפיים והלה. רבי נועל מתיר פיה בשוק. אין מניחין את המתנות לפני הנוי: ג במה מדליקין ובמה אין מדליקין. אין מדליקין לא בנרות ולא בסוללה ולא בצבע אחד אלא מדליקין בחשמל ובכמה צבעים. ווענססלאם המלך אומר מדליקין בנרות. רבי סלבעסמער אומר בהבליחות: ד המעמיד אילנו ליד חלון יצא

מתנת זהב

לזן ולא מין אחר: לנענע בו. הנענעים למשוך את המין השני כדי להשתתף צניקה של מלוא. וג' טפחים שיעור לנענע זו: פסול. דאי אפשר לראותו ולכן אין יודעים אם עומדים תחתיו בשעת עשיית המלוא: שאינו נקטף פסול. כשעדיין גדל על אילנו פסול דטפל הוא לאילן: מתיר. מפני שצחורף אין לאילנו עלים ולכן הדבוקן הלזן נכר בקלות: ז צינית. שית עם עלים קטנים וגרגרים אדומים. האל"י בלע"ז: היבשה. דעל ידי היוצא העלים חרוצים ביותר וזה סכנה: ושאין לה גרגרים. דכתיב ד"ה האל"י בער"ז א' בער"י: ירוקה ואדומה. כלומר עלים ירוקים וגרגרים אדומים: פסולה. העלים הקטנים הירוקים הם כנגד כתר הקונים והגרגרים האדומים הם כנגד טיפות הדם שנטפו בשעת חציסת הכתר. וא"ת שחגא זמן הלידה הוא ולא חבש את כתר הקונים אלא בשעת הנליצה בלעד י"ל סוף מעשה צמחשזה תחלה: בבולה ירוקה. דספר רבי נועל שטיפות הדם אינן צריכין הזכרה שהיה ספק שמא יטפו: פסולה. דכתיב פאל"ו מ"י אי"ן מער"י מאז"ו"ר ושלשה טפחים הוא שיעור של עליזות:

פרק ג א קושטין. לשם חגא: מר"ה. דלמזר: תחילת השבוע. שחל בו את חגא דספר ר' רודאלף שקישוט האילן צריך הכשר קודם חגא: עד היום. של חגא שאינם מחייבים הכשר: מתחילת השבוע. כדי שיהא הפסק בין שמחת חג ההודיה שחוגגין בעולם החדש בסוף חודש נובמבר ובין שמחת חגא: לפני חודשיים. לאו דוקא חודשיים אלא כל חנוני יקשוט בחיזה זמן שירצה לפרקוס: לא יצא. ידי חובתו של קישוט דכתיב דע"ק ד"ה האל"ו ווי"ד באו"ז אה"צ האל"י משמע מעשה ולא מן העשוי: יצא. דכל העומד ליחתך כחתך דמי. ואין הלכה כר' סטיבן: ב בוכב. זכר לכוכב צית לחם: מלאך. זכר למלאך ההכרה: חמשה חדים. אחד כדי לאגוד את הכוכב עם האילן וארבעה כנגד ארבע הרוחות: אפילו בעשרה. דנכר ככוכב: כנפיים והלה. שהם סימנים של מלאך: פיה. יצירה קטנה עם כוחות להטים. פער"י בלע"ז: בשוק. כדי שיימשכו לוקחים לחנויות משא"כ צצית: מניחין. תחת האילן: לפני הנוי. שבראש האילן שאין לו נוי צראשו אינו בכלל אילן של חגא. ומפני ששלשת החכמים לא הביאו את מתנותיהם אלא לאחר הלידה אין להניח את המתנות לפני קביעת הנוי שבראש: ג במה מדליקין. את האורות ששמן על האילן לנוי: לא בנרות. משום סכנת שריפה: ולא בסוללה. דכוחו עראי הוא ויכול שלא יהיה בו כדי להשלים את שיעור זמן הדלקה: בחשמל. דכוחו צחוקת קביעות הוא. וחשמל נמי רמז למלאך ההכרה והמזין יצין: ובכמה צבעים. לשם הידור: מדליקין בנרות. יש לסמוך על דעה זו: בהבליחות. כמו הכוכבים שצריקע. וצריך להיות דוקא כמוהם ולא כמו כוכב צית לחם דכתיב טווינקע"ל טווינקע"ל ליטע"ל סטא"ר וכוכב צית לחם היה כוכב גדול: ד ליד חלון. לשם פרקוס: יצא. ידי חובתו של פרקוס: לא יצא. דאי אפשר

חגא מאימתי פרק ב

ובחדרי חדרים לא יצא. המכבה את האורות מפני שהוא מתירא מפני גנבים ואם בשביל החולה שיישן פטור. חס על החשמל חייב. וכמה היא שיעור הדלקה רבי נועל אומר חצי שעה רבי רודאלף אומר עד סוף האשמורה הראשונה וחכמים אומרים בלילה הראשון כל הלילה ובשאר הלילות עד חצות: ה אורות שבשוק מדליקין מראש חודש ובלילה הראשון נכבד ידליקם. נוהגין לשיר מזמורי חגא בחבורות ולצלצל במצללות. ומשמיעים החנונים את המזמורים. רבי סלבעסטער אומר אין מקדימין לפני ראש חודש:

פרק ג א בליל כ"ח מתחילין לספור ספירת ההתגלות. ובכל לילה ולילה פותחין חלון. אם שכח יפתח שנים בלילה הבא ורבי סטיבן אוסר אכילת הפנג. ונוהגין להדליק נרות בהרבה מקומות. וגם סופרין ימי לקיחה: ב משנכנס דצמבר מרבים בשמחה. ועושים משתה בכל חנות וחנות. וכמה אדם חייב לשתות רבי נועל אומר ארבעה כוסות רבי סטיבן אומר עד דלא ידע וחכמים אומרים אין מספק לשתות עד שפניו מוריקות ועיניו בולטות: ג מסדרים לתנוקות הצגת הולדת ופנטומימות לגדולים בתאטרונים: ד קונין מתנות כדי לשלח מתנות איש לרעהו. רבי ניקולאס היה אומר כל המרבה בעמידה הרי זה משבח. וגם קונין כרטיסים. הנותן מתנה לבן ביתו חייב להניחה תחת האילן ור' נועל

מתנת זהב

לראותו מרשות הרצים וראית האילן צחדרי חדרים לאו קראי פרסוס: המכבה. צמוך שיעור זמן ההדלקה: פטור. מלהדליק שוב את האורות כדי להשלים את שיעור זמן ההדלקה משום דיראת גנבים ורפוי חולה דומים את חיובא דפרסוס דכתיב פי"ס א"ד גודווי"ל: חייב. להדליק שוב: חצי שעה. אחר זאת הכוכבים דסצר ר' נועל שמקצת הלילה ככולה: האשמורה הראשונה. שליש הראשון של הלילה. ומאז ואילך כצר כלמה רגל מן השוק: כל הלילה. לכבוד אז חגא. ונמי קראי סאנט"א: ובשאר הלילות. של חגא וג"כ הלילות לפני חגא שהרי נוהגין צרוב מקומות להדליק: עד חצות. שצמן שמחה רגילים להתהלך צרה"ר עד חצות. והלכה כחכמים: ה מראש חודש. דצמבר כדי לעורר את העם לחגא. ואפילו מערב חגא עד סופו מדליקין בשוק דמאז ואילך הם לפרסוס ולא לעירור: בלילה הראשון. שמדליקים אותם שאין חייבים להדליקם צראש חודש דוקא אלא מראש חודש: נכבד. כלומר אדם מפורסם. וראוי הוא לפרסם את העירור: מזמורי חגא. פיוטים על מעשה חגא. קאראל"ז בלע"ז: חבורות. צרשות הרצים. והם גוצים פרטות כדי לקנות מתנות לאציונים: ולצלצל. דכתיב ג'ינגע"ל בלע"ז: משמיעים החנונים. צקול וצרעש גדול צמוך חנויות כדי שיחשבו הלווקחים על חגא ויקנו מתנות ושאר תשמישי חגא. ולא מזמורים ממש הם משמעים אלא הקלטות שקורין מיזא"ק בלע"ז: מקדימין. החנונים להשמיע: לפני ראש חודש. נוצמבר כדי שלא לערצב שמחת חגא צשמחת ליל כל הקדושים שנקרא האלאווי"ן בלע"ז שחוגגין צסוף חודש אוקטובר: פרק ג א בליל כ"ח. של נוצמבר: ההתגלות. אדווענ"ט בלע"ז: פותחין חלון. של לוח ההתגלות: ואם שכח. לפתוח את החלון: אוסר. צחלון ששכח: הפנג. מאכל מתוק כגון שוקולד. ואיסור אכילתו קנס הוא: נרות. מיזודות להתגלות ושונות הן מאורות חגא: ימי לקיחה. שנשארים לפני חגא. ויש כמה מנהגים מאימתי מתחילין לספור את ימים אלו: ב מרבים בשמחה. דכתיב טי"ז ד"א סיזא"ן טי"ז צ"י ג'אל"י: בכל חנות וחנות. לאו דוקא חנויות אלא כל מקומות של עסק ומלונות וכדומא: ארבעה כוסות. נגד שלשת החכמים והתינוק: עד דלא ידע. למה הוא שומה. ויש אומרים עד דלא ידע איפה ציתו: ועיניו בולטות. שזה ראיה של שכרות: ג הצגת הולדת. ללמד את התינוקות. והם צריכים להציגה צצמי ספר: פנטומימות. לשמח את לב העם: ד לשלח. זכר לנתינת שלש המתנות של החכמים. ואע"פ שהם הביאו שלש מתנות אין אדם חייב לשלח אלא מתנה אחת שכל חכם הביא

חגא בליל כ"ח פרק ג

מתיר בשליחה. וחייב לזוהר לשלח מתנותיו לפני יציאת האחרון: ה חייב אדם להביא את בניו למערה לקבל מתנה. בונין אנשי שלג עם פחמים וגזר ומקלות. ר'נועל מתיר באבנים: פרק ד א כל הודו שלא נלקחה ונמלאה ונצלה לשמה כשר ורבי סלבעסטער פוסל. רבי רודאלף אוסר הקפוא וחכמים מתירים. הודו הגזול ושיש לו מום ושאין לו כביצה לכל אחד ממנויו פסול: ב ההודו אינו נאכל אלא ביום ואינו נאכל אלא אחר חצות ואינו נאכל אלא למנויו ואינו נאכל אלא צלי. רבי סטיבן היה אוכל בשר לבן: ג אלו ירקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו במלוי בבצל ובמרורה ובפסטינקא. ובתוספות בתפוח אדמה ובכרוב ניצן. רבי רודאלף אומר בתפוח אדמה צלי: ד החביצה עיקרו בתאנים ובצימוקים וביין ואוכלים אותה עם חמאה ברנדי. רבי ניקולאס מתיר עם רפרפת. רבי נועל היה נותן מחצית השקל בתוך החביצה. מתחילין להכין את חביצת חגא הבא ונותנין בו מהנותר: ה מתקבצין לבית אבותיהם לסעודה. מושכין בזקוקין באמצע הסעודה והעני לוקח את

מתנת זהב

רק מתנה אחת: בעמידה. צמור צמנות צשעת לקיחה: כרטיסים. כדי להודיע למקבל את שם השולח. וגם נוהגין לכתוב צשורות טובות עליהם ושולחים אותם צלי מתנות לדיעים: תחת האילן. שזה עיקר הנחת המתנות: שליחה. כדי שלא יתבייש העני שאין לו אילן. ולא פליגי צין עני לעשיר. וזה הטעם שר' נועל אינו מחייב כסוי מתנות כדאיתא צפ"א: יציאת האחרון. של רצי צית הדואר. ולא מיירי על יציאת האחרונה ממס אלא היציאה האחרונה להצטיה הגעת המתנה למקבל לפני חגא: ה להביא. משום שלום צית: מערה. של אצ חגא שחנונים מסדרים צחנותיהם. גראט"ו צלע"ו: לקבל מתנה. מעוזרי אצ חגא והיא מושכת תאצתן לקבלת עיקר מתנת חגא: בונין. במקומות שירד שלג שאין חיוב להציא שלג ממקום אחר דכתיב ווע"ן ד"א סנא"ו לא"י ראונ"ד אצא"ו"ט: פחמים. לעיני איש השלג ולכפתורים להראות שיש לו כחמת: גזר. לאפו: מקלות. לזרועותיו: באבנים. צמקוס הפחמים שהם מלויים יותר: פרק ד א הודו. מין עוף ושמו לשון הודיה: כשר. דרוז אנשים אינם אוכלים הודו צדרך כלל צחודש דצמצר ולכן שפיר הוא שהודו זה לשם חגא הוא: הקפוא. צין לפני הצליה צין לאחר הצליה שאינו צצר חסוד לפי ר' רודאלף: ושיש לו מום. דלאו צצר חסוד הוא לכולי עלמא: כביצה. שזה שיעור אכילתו רמו לפסחא: ב אלא ביום. דעיקר סעודת חגא ציום הוא: אחר חצות. כדי שיתחזקו ויתאמנו העם לפני סעודתם משמחת הערצ: אלא למנויו. למנוע התפלחות: צלי. דמסורה היא לאוכלו צלי: בשר לבן. ולא הודו כדי להצדיל צין חג ההודיה לחגא שהרי צעולם החדש אוכלים הודו צחג ההודיה. וזה מנהג שטות: ג חובתו. של עיקר הסעודה עם ההודו: במלוי. של ההודו: ובמרורה. עשצ ריחני עם עלים עפורים וירוקים. סיי"ג צלע"ו: ובפסטינקא. כמין גזר לצן. פארסני"ף צלע"ו: ובכרוב ניצן. כמין כרוב קטן. צראסאל"ו ספרא"ו"ט צלע"ו: בתפוד צלי. כמו ההודו. והלכה כר' רודאלף: ד החביצה. המנה האחרונה של הסעודה. פודינ"ג צלע"ו: בתאנים. דכתיב נא"ו צרינ"ג א"ס סא"ס פיג"י פודינ"ג: ברפרפת. מצשיל שעשוי עם צינים וחלצ ועמילן התירס. קאסטאר"ד צלע"ו: בתוך החביצה. כדי שישאלו התינוקות: מתחילין. אחר הסעודה וכדי שצשזל ותתקס צמשך השנה לחגא הצא: מהנותר. של המצינה הישנה לנצור הרציפות צין חגא צית לחס וצין חגא לעמיד: ה מתקבצין. דכתיב א"ו קא"ס א"ל י"י פייתפוד"ל: בזקוקין. השצון של נייר שמתפוצץ צלי אסון כשמושכין צקנותיו. קראקע"ר צלע"ו: והעני. ציותר

חגא כל הודו פרק ד

הצעצוע דברי רבי סטיבן וחכמים אומרים האוחז את חלקו. מפסיקין הסעודה בשעת נאום המלך. רבי ניקולאס מחייב יין אדום ורבי רודאלף מחייב יין מחומם ומתובל. בראשונה סקרוג' הקמצן לא היה נוהג בסעודה:

פרק ה א ערבי חגא סמוך למנחה לא יעבוד אדם עד שתחשך. ואפילו עני לא יעבוד. מתקהלים למיסה בחצות הלילה: ב מבינין פשטירות בבתייהם. רבי רודאלף אומר מבינין גזרים. רבי נועל אומר כוס שרי. קובעין פזמקאה רבי רודאלף אומר על אצטבת האח ר' סלבעסטער אומר בתחתית המטה וחכמים אומרים בין כך ובין כך יצא: ג מתפללים לפני פתיחת המתנות. ומאימתי פותחין את המתנות בבוקר משיכיר בין תכלת ללבן עד זמן אכילת הסעודה דברי רבי רודאלף ורבי ניקולאס אומר משלש שעות: ד לא יעבוד אדם בחגא ורבי נועל מתיר עובדי מקצועות חיונים. ובחולו של מועד ממעטין בעבודה. רבי ניקולאס היה אומר כל המרבה בביטול עבודה בימים אלו הרי זה משבח: ה חגא שחל להיות בשבת פותחין המתנות וסועדין ואין עובדין בשני ובשלישי. ושחל להיות בערב שבת פותחין המתנות וסועדין ואין עובדין בשני. זה הכלל בכל שנה ושנה פותחין המתנות וסועדין בו ביום ומבטלין שני ימי עבודה: ו ערבי ראש השנה ממתינין עד

מתנת זהב

משני המושכין: הצעצוע. שנמצא בתוך הזקוק. וגם יש זקוקין עם כתרים של נייר צמוקס וזכר לשלשת המלכים מהמזרח: האוחז את חלקו. כלומר החלק של הזקוק שיש לו הצעצוע שאע"פ ששנים אוחזין זקוק זה לא אמר הצעצוע שלי וזה לא אמר הצעצוע שלי: נאום המלך. צמדינות ההן שהמושל נוהג לנאום בפני העם: מחייב. צמתיא שאין שמחה אלא צבצר ויין: מחומם ומתובל. דקא דריש רבי רודאלף אל תקרא קישוט אלא קושט: לא היה נוהג. אצל אחר ציקור שלש הרוחות קים וקיצל על עצמו את כל חגיגות חגא: פרק ה א סמוך למנחה. צמחלת שעה העשירית: לא יעבוד אדם. כדי לגמור את ההכנות של שעה האחת עשרה לפני חגא: עני. אפילו צהפסד מרוצה: למיסה. תפילת חגא: בחצות הלילה. ויש אומרים כחצות הלילה. וצומננו רוצ אנשים אינן מתקהלים וזה סימן של ירידת הדורות: ב מבינין. לאצ חגא. ואפילו צצית שאין לו מעשנה מבינין אע"פ שאין לאצ חגא דרך להכנס שזה מנהג אצמינו צידינו: פשטירות. הממולאות פרות כתושות שהן טעם מקדס לחציה: גזרים. לאילי הצפון: שרי. מין יין מספרד. וטעמא דר' נועל שהשרי ישמח את לב אצ חגא צומן עצודתו: פזמקאה. כמין גרצ ארוך: אצטבת האח. מדף למעלה מן האח. וקובעין שם כדי שלא יעריח אצ חגא למנחה: בתחתית המטה. כדי שימצאה הישן מיד צצוקר: בין כך ובין כך. מסכימין החכמים לטעמא דר' רודאלף אצל מתירים הקציעה צמחית המטה משום שהכנסת אורחים הוא לאצ חגא דלריך להכנס בתוך הצית למנחא הפזמקאה וקובעין שם כדי שמימצא צאותו מקום צכל צית וצית: ג מתפללים. ומתחננים צכוצד ראש וצכוונה רצה ואומרים יהי רצון שלא תהי מתנה זו עוד זוג גרצים מדודתי: בין תכלת ללבן. כלומר צין דיו תכלת ונייר לצן שהרי מאז ואילך יוכל אדם לקרוא את שם השולח: עד זמן אכילת הסעודה. לפי חומר התפלה אין לאכול קודם כך ואפילו סעודה של מנחה: משלש שעות. ציום שדרך צני מלכים הוא לעמוד צשעה השלישית וצחגא נחשז כל אדם צצן מלך: ד לא יעבוד. דכתיב גא"ד רעס"ט י"י מער"י ג'ענטלמע"ן: מקצועות חיונים. דאי ישצמו עוצדים אלו אין הציצור יכול לעמוד. וכן הלכה: ובחולו של מועד. כלומר הימים צין שתי ימים הראשונים של חגא ויום ראשון של ינואר: ה וסועדין. צו ציום: בשני ובשלישי. צצצוע הצא דאין עוצדים צצצת וציום ראשון על כל פנים ולכן דוכין השצות כדי שלא יפסידו העם. ונראה לי שזה מנהג אנגליה: ו ראש השנה. יום ראשון של

חגא ערבי חגא פרק ה

חצות ונוהגין להתחבר בשיר בחצות. וביום סועדין ואין עובדין. וגם מחליטין החלטות טובות: ז המתנות שהיה החביב שולח במספרם ביום ראשון היה שולח חוגלה בעין אגם. בשני היה שולח תורים. בשלישי היה שולח תרנגולות צרפתיות. ברביעי היה שולח ציפורים מפיחות. בחמישי היה שולח טבעות זהב. בשישי היה שולח אווזות מטילות. בשביעי היה שולח ברבורים שוחים. בשמיני היה שולח עלמות מחליבות. בתשיעי היה שולח מתופפים מתופפים. בעשירי היה שולח חלילנין מנגנין. בעשתי עשר היה שולח שרות מרקדות. בשנים עשר היה שולח אדונים דולגין:

סליק מסכת חגא

מתנת זהב

ינואר: עד חצות. כדי להכניס את השנה החדשה: להתחבר. צרשות הרצים: בשיר. יש מקורה לשיר את אול"ד לאנ"ג זאיי"ן: וביום. של ראש השנה: סועדין. יש אומרים שסגולה היא לאכול את שאריות ההודו: החלטות. רעזאלושאנ"ז בלע"ז: ז במספרם. כלומר צום ראשון היה שולח מתנה אחת צום שני שתי מתנות וכו' וגם היה מוסיף צום שני את מתנת יום ראשון מלכד מתנות היום וצשלישי את של שני וכו': ביום ראשון. של חגא: חוגלה. עוף חום ושמנמן. פארטרדי"ג' בלע"ז. וחוגלה בגמטריה היא כ"צ נגד שבעות השנה שהרי חוגגין את חגא בסוף השנה: בעין אגם. כ"צ ועוד י"צ נגד ימי חגא הוא ס"ד וזה גמטריאית חגא: תורים. שהם רוחשין חיבה לזוגיהם וללאנאיהם וחגא זמן רצון טוב הוא: תרנגולות צרפתיות. עדנין הן ושלשמן נשקלין כהודו אחת: ציפורים מפיחות. מין ציפור שמורה. קאל"י ציר"ד בלע"ז. ושירתם משמח את לב החציצה: טבעות זהב. זכר למתנות החכמים: אווזות מטילות. מנהג ישן הוא לאכול אווזת חגא אע"פ שזמנינו יש מקורה לאכול הודו: ברבורים שוחים. שהם לצנים וסגולה הם לחגא לצן שזה חלום עיקרי של כל בן אדם דכתיב אי"ס דרימיני"ג א"צ א' וי"ט קריסמא"ס: עלמות מחליבות. זכר למינקת שהניקה את התינוק צום צרימו: מתופפים. זכרון למעשה ההכרזה: חלילנין מנגנין. ראוי לנגן חגא לשם שמחה וראוי לנגן בחליל שהוא ראשי תיבות של חג לכבוד יום לידתו: שרות מרקדות. לרקוד לכבוד חגא. וכשהן רוקדין עם החציצה יש י"צ רוקדין וזה גמטריאית חגא: אדונים דולגין. נגד י"צ חסידיו שדלגו מיהדות כדי שיהיו דמיהם שונות:

סליק מסכת חגא